

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
שלישי

היכל
תשיעי

לקוטי שיחות

על פרשיות השבוע, חגים ומועדים

•

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

•

תשא

(חלק בו שיחה ב)



יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים וחמש לבריאה

מחזור הראשון של לימוד הלקוטי שיחות
שבוע פרשת כי תשא, ט"ט אדר, ה'תשפ"ה (ב)



LIKKUTEI SICHOT

Copyright © 2025

by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY®

770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213

(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718

editor@kehot.com / www.kehot.org

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without prior permission from the copyright holder.

Kehot Publication Society® and the Kehot logo are registered trademarks of Merkos L'Inyonei Chinuch.

For dedications of the weekly Sichos, please contact us at: dedications@kehot.com

תשא ב

אָבער וועגן משיחת מלכים ווערט דאָ ניט דערמאָנט. און דעריבער איז רש"י מפרש: „כל המשיחות – וועגן וועלכע עס רעדט זיך אין די פסוקים – כמין כ"ף יונית – חוץ משל מלכים (וואָס שטייט ניט אין די פסוקים) שהן כמין נזר".

לפ"ז בלייבט אָבער ניט גלאַטיק: כלל דרש"י עה"ת איז דאָך, אַז (ער איז ניט קיין ספר הלכות, נאָר) „אני" לא באתי אלא לפשוטו של מקרא" איז פאָרוואָס דאָרף רש"י בכלל מוסיף זיין דאָ „חוץ משל מלכים כו", וויבאָלד אַז אין דער פרשה – און אויך אין די פסוקים ופרשיות שלפני זה – ווערט כלל"ט ניט דערמאָנט וועגן משיחת מלכים?

ב. בנוגע דעם אופן המשיחה, האָט שוין רש"י מפרש געווען אין דער פרשה שלפנ"ז (פ' תצוה) כמה פעמים:

אויפן פסוק¹⁰ „ורקיקי מצות משוחים בשמן" זאָגט רש"י „אחר אפייתן מושחן כמין כ"ף יונית שהיא עשוי' כנו"ן שלנו"; עטלעכע פסוקים נאָך דעם¹¹, ביים ענין פון משיחת אהרן, זאָגט רש"י „אף משיחה זו כמין כ"י (נותן שמן על ראשו ובין ריסי עיניו ומחברן באצבעו)"; און דערנאָך, ביים פסוק וועגן משיחת המזבח¹², זאָגט רש"י „וכל המשיחות כמין כ"ף יונית".

דער טעם (ומקור) בפשטות וואָס

א. פון דעם פסוק¹ „ומשחת בו את אהל מועד גוי" איז רש"י מעתיק די ווערטער „ומשחת בו" און איז מפרש: כל המשיחות כמין כ"ף יונית? חוץ משל מלכים שהן כמין נזר.

דער מקור פון רש"י'ס פירוש וועגן די אופני המשיחה איז אין גמרא הוריות² און כריתות⁴, און דער לשון הגמרא (אין הוריות) איז: „מושחין את המלכים כמין נזר ואת הכהנים כמין כ"י, מאי כמין כי אמר רב מנשיא בר גדא כמין כף יוני"⁵.

אָבער צוזאָמען דערמיט איז רש"י בפירושו משנה פון ל' הגמרא בכמה פרטים: א) רש"י זאָגט „כל המשיחות" – ניט נאָר משיחת כהנים, ווי עס שטייט אין גמרא. ב) ער איז מקדים „כל המשיחות" פאָר משיחת מלכים. ג) נאָכ-מער: אפילו נאָכדעם – ברענגט רש"י משיחת מלכים ניט אַלס אַ בבא (דין) בפ"ע, ווי אין גמרא, נאָר אַלס פרט היוצא חוץ מן הכלל פון „כל המשיחות" – „חוץ משל מלכים".

דער טעם פון די שינויים איז מובן בפשטות: רש"י דאָ – על התורה איז דאָך מפרש פשוטו של מקרא, און אין די פסוקים רעדט זיך וועגן מערערע משיחות: משיחת המשכן והארון און די כלים⁶, און אויך משיחת אהרן ובניו

(1) ל, כו.

(2) כ"ה בפרש"י – בדפוסים שלפנינו. וראה לקמן סעיף ה ובהנמנן שם.

(3) יב, א.

(4) ה, ב.

(5) כ"ה בהוריות לפנינו. וראה לקמן שם.

(6) ל, כו ואילך.

(7) ל, ל.

(8) בראשית ג, ח. ועד"ז שם, כד. ובכ"מ.

(9) וגם לא לאח"כ בחומש.

(10) תצוה כט, ב.

(11) שם, ז.

(12) כט, לו.

די משיחה איז (ווי רש"י איז מקדים)¹⁸ בשמן המשחה און זי איז כדי „לקדשו“¹⁹. און דעריבער באַוואַרנט רש"י דוקא באַ משיחת אהרן „אף משיחה זו כו“: די הדגשה אינעם ריבוי „אף“ איז בעיקר (ניט ווייל דאָ רעדט זיך וועגן מושח זיין אָן אַנדער מציאות – אהרן און ניט רקיקין, נאָר) ווייל דאָס איז אָן אַנדער סוג משיחה (לגדולה), אַז ניט קוקנדיק אויף דעם (וואָס זי איז אָן אַנדער סוג משיחה) איז „אף משיחה זו כמין כ“י“.

משא"כ בנוגע למשיחת המזבח בשמן המשחה וואָס איז פון זעלבן סוג משיחה ווי משיחת אהרן, דאָרף רש"י ניט מוסיף זיין די באַוואַרעניש „אף משיחה זו“.

ג. מען דאָרף אָבער פאַרשטיין – לכאורה איז פירוש רש"י בנוגע משיחת רקיקי מצות כפ' תצוה אין סתירה צו פירש"י אין פ' ויקרא²⁰:

אין פ' תצוה זאָגט רש"י בפשטות אַז משיחת רקיקי מצות, כאַטש עס איז אָן אַנדער סוג משיחה, איז עס אָבער אין דעם זעלבן אופן ווי די משיחות בשמן המשחה,

[ביז אַז אויך דעם אופן פון משיחת אהרן איז רש"י¹¹ מדמה צו משיחת הר-קיקין („אף משיחה זו“); ועד"ז איז ער דערנאָך¹² סותם „כל המשיחות כמין כ"ף יונית“, וואָס פון סתימת לשון רש"י איז משמע²¹, אַז מיט „כל המשיחות“ מיינט ער (כפשטות) – אַלע משיחות, עכ"פּ וועגן וועלכע מ'האָט געלערנט ביז דאָ, כולל משיחת רקיקי מצות].

רש"י זאָגט ביים (צווייטן) פסוק וועגן משיחת אהרן „אף משיחה זו כמין כ"י“, איז ווייל דאָס קומט בהמשך צום פריער-דיקן פסוק באַ דער משיחה פון רקיקי מצות וועלכע איז געווען אַזוי. אָבער לפ"ז דאָרף מען פאַרשטיין: פאַרוואָס איז רש"י משנה ביים (דריטן) פסוק וועגן משיחת מזבח און זאָגט אַ כּלל „וכל המשיחות“ און ניט פ' הכתוב „אף משיחה זו (כמין כ"ף יונית)“, בדומה צו משיחת אהרן שלפנ"ז?

לכאורה יש לומר החילוק: משיחת הרקיקין און משיחת אהרן זיינען צוויי באַזונדערע עניני משיחה לגמרי: די משיחה פון די רקיקי מצות איז בשמן זית, און איז אַ פרט פון די עשיות קרבן¹³. משא"כ משיחת אהרן איז בשמן המשחה¹⁴ און איז איינע פון די פעולות צו אויפּטאָן דעם „וקדשת . . לכהן“¹⁵.

נאָך מער: דער עצם מובן פון „משיחה“ איז ביי „משיחת משכן וכהנים ומלכים“ אַנדערש ווי ביי משיחת רקיקין, ווי רש"י איז מפרש (בפרשתנו)¹⁶ אַז ביי „משיחת משכן וכהנים ומלכים“ איז משיחה „מתורגם לשון רבוי . . גדולה“, משא"כ ביי „רקיקין משוחין“ (וכיו"ב) איז „לשון ארמית בהן כלשון עברית“¹⁷.

משא"כ די דריטע משיחה בכתוב, משיחת מזבח, איז ניט אָן אַנדער סוג משיחה ווי משיחת אהרן שלפנ"ז – אויך

13) כפשטות הכתוב כאן. וראה לקמן בפנים (ובהערה 17). וראה גם פרש"י ויקרא ב, ד (ובפנים סעיף ג).

14) כמפורש גם בכתוב שם.

15) כבפרשתנו ל, ל.

16) ל, כט. וראה פרש"י תצוה כט, כט.

17) ובפשטות אין המשיחה בשביל לפעול קדושת הרקיקין (ובנוגע לזמן קדושתן – ראה (ע"ד ההלכה) סוטה יד, ב. מנחות ט, א. יח, סע"ב). ואכ"מ.

18) כט, לו. והוצרך לזה, מכיון שבפסוק אינו מפורש.

19) לשון הכתוב שם.

20) ב, ד.

21) מדלא קאמר „וכל המשיחות בו“ (שבשמן המשחה) וכיו"ב.

ניט קיין ספר הלכות; איז ניט גלאַטיק – למאי נפק"מ בפשוטו של מקרא אין וועלכן אופן ס'איז געווען די משיחה?

און אויב אפילו מ'זאל געפינען אַ טעם פאַרוואָס רש"י דאַרף מפרש זיין פאַרן בן חמש למקרא דעם אַרְוֹן המשיחה – איז כלל ניט מובן פאַרוואָס רש"י דאַרף מאַרירן זיין און שרייבן אַז דאָס איז „כַּמִּין כִּף יוֹנִית שהיא עשוי כְּנוֹן שלנו" און זאָגט ניט בקיצור אַז די משיחה איז אַזוי ווי אַ „נוֹן שלנו"²⁷!

נאָך מער: אין די ווייטערדיקע פירו- שים, בשעת רש"י חזר'ט איבער דעם ציור המשיחה, נוצט ער אַלעמאַל דעם לשון „כַּמִּין כִּף יוֹנִית" ניט דערמאָנענ- דיק אַז דאָס איז „כְּנוֹן שלנו". איז תמוה: נניח אַז רש"י דאַרף מודיע זיין אַז דאָס איז „כַּמִּין כִּף יוֹנִית" – אָבער נאָכדעם ווי ער האָט שוין דאָס איין מאָל געלאָזט וויסן, איז דאָך מתאים ומסתבר אַז ביים ווייטערדיקן מצויר זיין אופן המשיחה זאל ער נוצן די מסקנא – ווי די צורת „נוֹן", ובפרט אַז דוקא זי איז פאַרשטאַנדיק און קלאָר ביים בן חמש למקרא. ולפועל איז רש"י מוסיף בלויז דעם ערשטן מאָל אַז ס'איז „כְּנוֹן שלנו" און דערנאָך, בכל פעם, זאָגט ער נאָר „כַּמִּין כִּף יוֹנִית"!

ה. וועט דאָס זיין פאַרשטאַנדיק לאַחרי הביאור והבירור אין דער גירסא הנכונה פון די ווערטער (בנוגע „כִּף יוֹנִית") בפירוש רש"י:

27) כמו שהקשה במנחה בלולה לפרש"י פ' תצוה שם. ועד"ז הקשה (לכל הפירושים ב"כ"י) בבאר שבע להוריות שם. ומה שתירצו שבאותיות א"ב שלנו אין דמיון לאותיות אלו ממש – הרי אדרבה מלשון רש"י „שהיא עשוי כְּנוֹן שלנו" (ולא „עשוי כְּנוֹן שלנו") ממשע שדומה לגמרי לְנוֹן שלנו.

אָבער אין פ' ויקרא, ביי „רקיקי מצות משוחים בשמן" פון קרבן מנחה, ברענגט רש"י צוויי דיעות אין אופן המשיחה²² – „ו"א מושחן וחוזר ומושחן עד שיכלה כל השמן שבלוג . . ו"א מושחן כמין כף יונית" – ד.ה. אַז לויט איין דיעה (הראשונה²³) אין פירש"י, איז אופן משיחת הרקיקין (זייענדיק אַן אַנדער סוג משיחה) טאַקע ניט ווי די אַנדערע משיחות (שבשמן המשיחה)²⁴, ניט ווי אין פ' תצוה וואו רש"י איז סותם ווי איין²⁵ דיעה²⁶.

ד. וועט מען דאָס פאַרשטיין בהקדים שאלה הנ"ל – בנוגע צו אַלע פירושי רש"י הנ"ל: פרש"י על התורה איז דאָך

22) והן כבי' הידיעות במנחות עה, א (וראה רא"ם לפרש"י ויקרא שם), משא"כ בתוכ ויקרא שם – הובאה רק דעת ראב"י* „מושח את הרקיקין כמין כ"י", ולא דיעה השני'.

23) אלא שבפשוטות י"ל ששני הפירושים שקולים, כיון שרש"י מדגיש (ומוסיף ומאריך) וכוללם ביחד „ונחלקו רבותינו במשיחתן" (ראה ס' כללי רש"י „קה"ת תש"מ. תנשא) פ"ד ס"ד (ו'א). ולהעיר מלקו"ש ח"י"ז ע' 253 הערה 26.

24) וכן פסק הרמב"ם (הל' מעה"ק פ"ג ה"ט) דמושחן וחוזר ומושחן עד שיכלה כל השמן שבלוג. וראה כס"מ ולח"מ שם.

25) והיא דעת ר"ש בן יהודה במנחות שם (רא"ם לפרש"י תצוה שם), וכדעת ראב"י בתוכ"ש שם. וכ"ה לסתם משנה מנחות עד, ב.

26) ואף שב' מנחות אלו חלוקות בכמה ענינים [בפ' תצוה: קרבן חובה דחינוך כהנים (אהרן ובניו) ומביאים ג' מינים (ל' חלות) – פרש"י תצוה שם; ובפ' ויקרא: קרבן נדבה דכ"א מיישראל ומביאים מין א' (כדעת ר"י בתוכ"ש שם. וכן פסק הרמב"ם שם ה"ח) – י' חלות (פרש"י ויקרא שם. וראה מפרשי רש"י שם)]

– הרי בפשט"מ דפרש"י מסתבר לומר, ד"רקיקי מצות משוחים בשמן" שנאמר בלשון שווה בשתייהם – פירושו אחד. וכמוכן גם מהרא"ם תצוה שם (כנ"ל הערה הקודמת). ועוד.

* וראה קרבן אהרן לתוכ"ש שם.

דעם ערשטן פירוש הנ"ל שבפ' תצוה „כמין כי יונית“ (אָבער אין כמה כתבי יד ווערט דערנאָך אָפּגעטייטשט „פי' כמין כ"ף יונית“)³³.

ווי מען לערנט בפשטות, איז די כוונה אין פירוש רש"י „כמין כי' פונקט ווי אין גמרא, אַז דאָס מיינט (ווי די גמרא גופא טייטשט דאָס דערנאָך אָפּ) „כמין כי יוני“³⁴ (ווי דער אות „כי'“ אין לשון יונית)³⁵.

אָבער לפ"י איז צע"ג (לויט דעם רוב נוסחאות בכת"י הנ"ל – „כמין כי'“): מהדאָך אַז די גמרא באַנוגנט זיך ניט מיט זאָגן סתם „כמין כי'“ און טייטשט אָפּ בכל מקום וואָס עס מיינט „כמין כי'“ – איז דאָך עאכ"ו, אַז רש"י בפירושו על התורה, וואָס איז פאַר אַ בן חמש למקרא, וועט ניט סותם זיין און זאָגן בלויז „כמין כי'“!

ודוחק לומר, אַז רש"י פאַרלאָזט זיך אין די אַלע ערטער (וואו ער זאָגט „כמין כי'“) אויף דעם וואָס ער האָט מפרש געווען דעם ערשטן מאָל (אַז דאָס מיינט „כמין כי יונית העשוי' כנו"ן שלנו“, וכיו"ב), נאָר ער וואָלט אין יעדן אָרט צוגעלייגט דעם (איין) וואָרט „יונית“

אין מס' כריתות; (לגבי משיחת כהנים) איז דער לשון הגמרא: „כמין כי . . כמין כי יוני“; אין מס' הוריות³ איז די גירסא אין די גמרות שבידינו (כנ"ל ס"א): „כמין כ"ף יוני“, אין כת"י²⁸¹ (פון מס' הוריות) איז די גירסא „כי יוני“, ווי אין מס' כריתות, און אין מס' מנחות (לגבי משיחת הרקיקין): אין דער משנה שטייט²⁹ „כמין כי'“ און די גמרא³⁰ איז דערויף מפרש „כמין כי יוני“³¹.

אין פירוש רש"י על התורה געפינט מען כמה וכמה נוסחאות. אין די פירושי רש"י פון די געדרוקטע חומשים – איז ביים ערשטן און דריטן פירוש הנ"ל שבפ' תצוה און אויך בפרשתנו און אין פ' ויקרא, שטייט „כמין כ"ף יונית“, און ביים צווייטן פירוש (ביי משיחת אהרן) איז דער לשון „כמין כי'“.

אָבער אין די כתבי יד פון פרש"י, ועד"ז אין דפוס ראשון ושני – זיינען פאַראַן כו"כ שינויים, וברובם שראיתי איז די גירסא אין אונזער פרשה (און אין די לעצטע צוויי פירושים הנ"ל שבפ' תצוה און אין פ' ויקרא) – „כמין כי'“³², און אין

28 ראה דק"ס שם (וכנראה הי' לפניו רק כת"י אחד דמס' הוריות). אבל ברש"י הוריות שם מסיים „עד שמגיע לעורף כ"ף יוני“. וראה דק"ס שבכל הדפוסים הישנים דרש"י ליתא הציור של כ"ף יוני. 29 עד, ב.

30 עה, א.

31 אלא שבפרש"י למשנה שם פי' „כמין כי יוניי שבלשונינו קורין לכ"ף שלהן כי, שהי' נוטל מן השמן באצבעו (ועושה) כמין כי יוניי“. וברש"י כת"י שם (ועד"ז בהגמ"ה שם): כי אות יונית ועשוי' כמין טי"ת כהפרשת גודל מאצבע. וראה לשון רש"י בכריתות שם וציורו שם. רגמ"ה שם (נדפס שם ז, ב). תוס' מנחות עה, א (ד"ה כמין כי). וראה ע"ד פרטי הדיעות בהגירסא והציור – ערוך השלם ערך כי (הא'). תו"ש מילואים לפ' תצוה (נדפס בסוף כרך כג) סי' ב.

32 אלא שבכמה כת"י שתח"י בפ' תצוה (כט, ז, כט, לו) „כמין כי יונית“. ובדפוס שני דפרש"י

בתצוה כט, ז (הוא ע"ד פרש"י למשנה מנחות שבהערה הקודמת), „כמין כי בלשון יוני קורין לכ"ף כי' (ועד"ז בא' מכת"י שתח"י). ובדפוס ראשון בפ' ויקרא שם „כמין כי יונית כזה“ (וליתא שם הציור). 33 ובכמה כת"י מסיים „כמין נו"ן כפופה שלנו“. 34 ראה פי' הרא"ם שבכל מקום (גם בתצוה כט, ב) מביא מפרש"י „כמין כי'“ (ואינו מביאו שם, לו). ובכל המקומות שמביא זה, מעתיק ל' הגמ' דפי' „כי'“ הוא „כ"י יונית“.

35 בברלינר בב' מהדורות שלו גורס בכל המקומות (בג' מקומות בפ' תצוה, בפרשתנו וכן בפ' ויקרא) „כמין כי'“ (ורק בהערות שלו בפ' הראשון דפ' תצוה מביא מכת"י שהוא הלשון „כ"ף יונית“, ועוד גירסא כפרש"י שהוא בריש הערה 31 (ועד"ז מביא בב' מהדורות בפ' ויקרא)). וראה ערוך השלם שם.

רובא דעלמא ווייס ניט קיין לשון יוני³⁸, נאָר – אַז דער ציור וואפן המשיחה האָט אַ שייכות מיט אות כ"ף שלנו.

דער ביאור בזה: דער אברבנאל³⁹ איז מבאר דעם טעם וואָס די משיחה פון אהרן איז „כמין כ"ף יונית“, אַז דאָס איז מרמז „שהוא אשר בחר השם לכהן כי הכ"ף היא ראשונה לאותיות כהן“.

ויש לומר: אויך רש"י נעמט אָן (ואדרבא – פריער בזמן), אַז דער טעם וואָס משיחה איז „כמין כ"ף יונית“ איז ווייל כ"ף איז דער ערשטער אות פון וואָרט „כהן“.

און ס'איז ניט קיין קשיא ווי איז שייך צו זאָגן (אין פשוטו של מקרא) – אַז רש"י זאָל מיינען אַן ענין פון ר"ת, ב) און נאָך באופן אַז דער ר"ת (דער ערשטער אות פון לשון קודשין וואָרט) קומט גאָר בצורת אות אין לשון יונית! ג) און דעם גאַנצן ענין זאָגט רש"י ניט בפירוש, נאָר ער פאַרלאָזט זיך אַז מ'וועט עס אַליין פאַרשטיין (אויך אַ בן חמש למקרא) ביים לערנען! –

ווייל רש"י האָט שוין פריער אין זיין פירוש (בפ' בראשית⁴⁰) געלאָזט וויסן אַז

„כי יונית“ צו קלאָר מאַכן אַז דאָס איז אַן אות בלשון יוני.

ולכן נ"ל, אַז אין די ערטער וואו מען געפינט אין פרש"י על התורה די גירסא „כמין כ"י“ – איז דער וואָרט „כ"י“ (ניט קיין העתק פון לשון הגמרא, און דאָס מיינט אַן אות בשם „כ"י“, נאָר דאָס איז אַ ר"ת, און עס דאַרף שטיין כבדפוסים שלנו „כמין כ"י“³⁵ (מיט אַ סימן „גר-שיים“ – לראשי תיבות), דהיינו: „כ"ף יונית“ (ווי ער איז מפרש אין דעם ערשטן פירוש בפ' תצוה)³⁶.

[בפשטות נעמט מען אָן אַז די גרשיים אויפן וואָרט „כ"י“ איז צו מציין זיין אַז דאָס איז אַ נאָמען פון אַן אות. אָבער ע"פ הניל, ובהקדים אַז לא באַ רש"י לסתום אלא לפרש, איז נ"ל אַז די גרשיים זיינען בפשטות – אַ סימן של ר"ת, כנ"ל].

און לויט דעם „פאַרדינט“ מען אויך, אַז מען דאַרף ניט מרבה זיין אין די שינויי נוסחאות (וטעות) המעתיקים כו' (אַז זיי האָבן פאַרפעלט אַדער צוגע-שטעלט דעם וואָרט „יוני“, אַדער אַז אַנשטאַט אַ פ"א סופית אַ ליינגען פ"א געשטעלט אַ יו"ד – „כ"י“ במקום „כ"ף“).

ו. עפ"ז (אַז רש"י זאָגט בכל פעם „כ"ף יונית“) יש לומר, אַז די כוונה פון רש"י מיט „כמין כ"י“ – כ"ף יונית“ איז ניט צו מתאר זיין דעם ציור האות³⁷ (וואָרום

36) במנחה בלולה תצוה שם הביא מפרש"י „כמין כי כ"ף יונית“.

37) ולהעיר גם שלרוב הגירסאות הנ"ל (חוץ מדפוס שני – תצוה כט, ב; וא' הכת"י שתח" בתצוה שם ובפ' ויקרא) לא צייר רש"י „כ"י“ כמו בפירושו להוריות וכריתות, וכן בכ"מ ברמב"ם (בפיה"מ כריתות) (וראה גם מנחות*) שם. הל' כלי

(*) בפיה"מ לפנינו במנחות מסיים הרמב"ם, שהיא

המקדש פ"א ה"ט). וראה בהנסמן בהערה 31 בנוגע פרטי הציורים.

38) אלא שבפעם הא' מוסיף גם בנוגע הציור – כנו"ן שלנו (וכי"ב).

39) לפ' תצוה כט, ז. ועד"ז הוא בפרשתנו – בהעיקר הוי" (בפרטי המשיחה).

40) א, ת.

כ"י, אבל ליתא הציור. אבל בהוצאת קאפח שם ישנו הציור, והוא ע"ד הציור שבפיה"מ כריתות לפנינו. ולא ידך, בכריתות שם בהוצאת קאפח איתא „כצורה זו" וליתא הציור. ובהערותיו שם דבכ"י הרמב"ם הוי" כאן ציור ונמחק ולא נכתב אחר במקומו. אַך ביתר כתב יד ובדפוס ישנו צורת כ"ף כפופה כמו שרשם הרמב"ם במנחות.

דעם לשון (כנ"ל) „אָ אַ משיחה זיך כמין כ"י" – איז ווי קען מען לערנען אין פירוש רש"י, אָ מיטן זאָגן אָ די משיחה איז „כמין כ"ף יונת" איז כוונתו אַלס ראש תיבת כהן, וויבאַלד אַז במקומות אלו רעדט זיך ניט וועגן כהן!

ויש לומר, אָ דערמיט וואָס רש"י זאָגט ביי די אַלע משיחות אָ זיי זיינען „כמין כ"ף יונת" (און ווי ער איז נאָך מדגיש בפירושו בפ' תצוה (און אָזוי אויך בפרשתנו) כל המשיחות כמין כ"ף יונת⁴³) – איז כוונתו להשמיענו, אָ דער גדר המשיחה אין די אַלע פאַלן איז פאַרבונדן מיט ענין הכהונה (ניט – מיט אַ כהן).

ת. דער ביאור אין דעם:

די ריקי מצות (שבפ' תצוה) זיינען פון קרבנות המילואים, וואָס ענינם איז (ווי דער פסוק זאָגט דאָרט): „וזה הדבר אשר תעשה להם לקדש אותם לכהן לי“⁴⁴ לקח גו' ולחם גו' וריקי מצות משוחים בשמן גו', אָ דורך די קרבנות המילואים איז „נתמלאו ידיהם (פון אהרן ובניו) ונתקדשו לכהונה“⁴⁵. און דערפאַר איז רש"י מדגיש אָ די משיחת הרקיקין איז געווען „כמין כ"ף יונת“, ווייל דער גדר פון דער משיחה איז – אַלס אָן ענין של מילואים וואָס טוט אויף „לקדש אותם לכהן לי“.

(אויך בפשוטו של מקרא) באַנוצט זיך די תורה מיט ראשי-תיבות – רש"י טייטשט דאָרט דעם וואָרט „שמים“ מיט כמה פאַרשידענע ראשי תיבות („שא מים, שם מים, אש ומים“) און ער איז דאָס מפרש אין פשוטו של מקרא (ניט בהקדמה אָ דאָס זיינען „מדרשי אגדה“). ווייס מען שוין אָ אָן אות קען מיינען אַ ר"ת. ולכן בשעת רש"י זאָגט אָן ענין וואָס איז פאַרבונדן מיט אָן אות, פאַרשטייט מען אָ דאָס קען זיין, דאָס איז פאַרבונדן מיט אַ ר"ת.

און עס איז אויך כלל ניט שווער, אָ תורה זאָל זיך באַציען צו אָן אות וואָס איז ניט פון לשון הקודש. – ווייל אויך דאָס האָט שוין רש"י געלערנט⁴¹: דעם וואָרט „ולטוטפות“ איז רש"י מפרש „טט בכתפי שתיים פת באפריקי שתיים“, ד.ה. אָ תורה רופט אָן תפילין מיט אַ נאָמען-וואָרט וועלכער איז צונויפגע-שטעלט פון ווערטער פון צוויי אַנדערע לשונות⁴².

ז. אָבער לכאורה איז דער ביאור ניט אויסגעהאַלט, וואָרום רש"י זאָגט דאָך דעם פירוש אָן משיחה איז „כמין כ"ף יונת“ ניט נאָר ביי משיחת אהרן – כהן, נאָר אויך ביי משיחת משכן וכליו; און נאָכמער: דעם ערשטן מאָל וואו רש"י זאָגט עס איז גאָר ביי משיחת ריקין (כנ"ל) (און ביי משיחת אהרן זאָגט רש"י

(41) ס"פ בא.

(42) ולהעיר גם מ"ש יגר שהדוּתא (ויצא לא, מז ובפרש"י שם). וראה גם פרש"י וישלח לג, יט (בשם „אר"ע“); ויחי ג, ה („ומדרשו . . אר"ע“). מקץ מא, מג: רך בל' ארמי מלך. וראה גם פרש"י לאח"ז (קדושים כ, יד – מסנהדרין עו, ב): אתה את אחת מהן ולשון יוני הוא. ועוד.

– ולהעיר מארבעה שמות דהרמון (דברים ג, ט ובפרש"י).

(43) אלא שבפרשתנו שמדובר בפרשת שמן המשחה מסתבר שב„כל המשיחות“ כוונתו להמשיחות שבפרשה זו – שבשמן המשחה. משא"כ בפ' תצוה (כט, לו) אף שגם שם מקדים רש"י „בשמן המשחה“, הרי מסתימת לשון רש"י „וכל המשיחות“ משמע שכוונתו גם למשיחת הרקיקין, כנ"ל הערה 21.

(44) כט, א.

(45) פרש"י שם, לג. והוא ע"י איל ולחם הללו (כפרש"י שם).

ד.ה.: די משיחת הרקיקין דהמי-
לואים, איז ניט בלויז איינע פון די
עשיות וואָס גרייט צו די רקיקי מצות
צו ווערן ראוי לקרבן (כנ"ל ס"ב), נאָר
די משיחה גופא איז אַ חלק פון ענין
המילואים וואָס פועל'ט דעם „לקדש
אותם לכהן לוי"46.

דערמיט איז פאַרענטפערט בפשטות
פאַרוואָס רש"י בפ' תצוה איז סתם כה-
דיעה אַז די רקיקי מצות האָט מען מושח
געווען כמין כ"ף יונית, משא"כ אין פ'
ויקרא ברענגט ער צוויי דיעות –

ווייל ע"פ פשוטו של מקרא זיינען
דאָס צוויי באַזונדערע ענינים:

אין פ' תצוה, וואו עס רעדט זיך וועגן
די מילואים, איז אויך די משיחת הרקי-
קין אַ טייל פון ענין המילואים, וואָס
טוט אויף קדושת כהונת אהרן (כנ"ל),
ובמילא איז די משיחה „כמין כ"ף יונית".

משא"כ בפ' ויקרא, וואו עס רעדט זיך
וועגן אַ קרבן מנחה מאפה תנור – האָט
דאָס קיין שייכות ניט צו ענין הכהונה,
נאָר סתם אַ פרט אין מעשה הקרבן,
דעריבער איז אין פשוטו של מקרא דאָ
אַ נתינת מקום פאַר ביידע דיעות, און
נאָכמער שקולין הם"46.

ט. עס בלייבט אָבער ניט גלאַטיק
בנוגע משיחת משכן וכליו – וואָס פאַר
אַ שייכות מיוחדת האָבן די משיחות
(דורך ר"ת „כ"ף יונית", כנ"ל) צו
„כהן"47?

ויש להסביר בזה: לויט רש"י איז
דער כ"ף יונית דער ראש התיבה ניט
(דוקא) פון וואָרט „כהן" (אַלס שם
התואר וואָס באַציט זיך בלויז צו אהרן
ובניו, ווי ס'איז משמע פון פשטות לשון
האברבנאל). נאָר, כנ"ל, פון כללות'דיקן
וואָרט כהונה – די שירות פון כהונה.
ד.ה. אַז אויך משיחת אהרן ובניו איז
ענינה ניט (נאָר) אַז זיי ווערן דערמיט
כהנים, נאָר (בלשון הפסוק) „וקדשת
אותם לכהן לוי", אַז די משיחה טוט
אויף די קדושה וועלכע ברענגט זיי
אַריין אין דער שררה"48 ושירות (ועבודה"49)
פון כהונה"50.

ועפ"ז איז מובן די שייכות פון משיחת
משכן וכליו צו „כ"ף יונית" – ר"ת (כהן)
כהונה: כשם ווי משיחת אהרן ובניו
איז זיי מקדש אויף ווערן ראוי לשירות
ועבודה, אַזוי אויך בנוגע צום משכן
וכליו: די משיחה פון משכן וכליו האָט
אויפגעטאָן אין זיי אַ קדושה וועלכע
מאַכט זיי ראוי אַז מ'זאָל אין (און מיט)
זיי טאָן די עבודה ושירות"51.

47 כי דוחק לומר שהוא רק בשביל זה
השכהנים היו משרתים במשכן, ולכן מושחין גם
את המשכן והכלים „כמין כ"ף יונית" – ר"ת
כהונה.

48 ראה פרש"י שמות ב, טז (ובת"א). יתרו יט,
וא"ו.

49 ראה פרש"י תצוה כה, ג. מפרשי רש"י שם.
50 משא"כ כהן סתם – שלכן לא הוצרך רש"י
לפרש שם (לך יד, ית. ובפרש"י שם יד, כ ד"ה
ויתן). וראה לקו"ש ח"ו ע' 171 ואילך.

51 אלא שבכל א' כדאית לוי: משיחת המשכן
בכדי שיהא ראוי לעבודה בו, ומשיחת הכלים
„מקדשתם להיות קדש קדשים ומה היא קדושתם

46 ועפ"ז צ"ל, שלשון רש"י במשיחת אהרן
„אם משיחה זו כמין כ"ף" (ראה לעיל ס"ב) – הוא
לא משום שיש חיזוק (בתוכן) בזה שגם משיחת
אהרן היא „כמין כ"ף", אלא מפני שהמדובר
במשיחה אחרת (לא משיחת רקיקין אלא משיחת
אהרן). או י"ל (בדוחק עכ"פ) שבא להדגיש
ההשוואה בין משיחת הרקיקין ומשיחת אהרן
(שבשניהם תוכן משותף – „אם משיחה זו כר"),
ולהשמיענו שגם משיחת הרקיקין (שלפנ"ז) היא
מפני שייכותם לענין הכהונה, ככפנים.

*46 ראה לעיל הערה 23.

נזר": משיחת מלכים, וואָס די משיחה איז ניט פאַרבונדן מיט כהונה, איז די משיחה ניט „כמין כ"ף יונית" (נאָר אין אַן אופן וואָס איז מתאים צו גדר המלכות – „כמין נזר"⁵³).

ובפשטות יותר יש לומר: אין די פירושי רש"י אויף די פסוקים בפרשתנו ווערט עטלעכע מאָל דערמאָנט (נוסף להנ"ל) וועגן משיחת מלכים⁵⁴, אע"פּ אַז אין די פסוקים ווערט כלל ניט גערעדט וועגן מלך. וטעם הדבר: וויבאַלד אַז דאָ איז די פרשה פון עשיית שמן המשחה „לדורותיכם"⁵⁵, און „לדורות" האָט מען דאָך דעם שמן המשחה אויך גענוצט פאַר משיחת מלכים⁵⁶ – דעריבער דאָרף מען זאָגן, אַז אין די פסוקים דאָ ווערן אויך נרמז עכ"פּ ענינים פון משיחת מלכים – און דערפאַר דערמאָנט רש"י דאָ כמה פעמים וועגן משיחת מלכים⁵⁷.

(53) ראה גם אנרבנאל (שהובא לעיל הערה 39).

(54) ל, כט, שם, לג. ולהעיר מפרש"י תצוה כט, כט: שיש משיחה שהיא לשון שררה כו'.
(55) ל, לא. וכן מפורש שם (לבי"ג): על בשר אדם לא ייסך . . ואשר יתן ממנו על זר.
(56) אף שבחומש לא נאמר אודות משיחת מלכים, הרי הבן חמש למקרא ילמוד זה בנביאים (ש"א טו, א. ובכ"מ) לפני שיגיע לבן עשר למשנה, ובפרט שיתכן שגם בלמדו פ' זו כבר יודע הבן חמש למקרא ממה ששמע מסיפורי תנ"ך אודות משיחת דוד ושלמה, וכמדובר כמ"פ שלפעמים צריך רש"י לתרץ דבר שהבן חמש יודע בלא"כ. ובפרט לאחרי שלמד פרש"י תצוה הנ"ל הערה 54. ולהעיר ג"כ שכבר למד הבן חמש בפרש"י (וישלח לג, יד. ויחי מט, י"א. שמות ד, כד) ע"ד מלך המשיח (נוסף על מה ששמע כו'). והרי משיח נק' ע"ש המשיחה.

(57) גם י"ל: רש"י הוצרך להביא ע"ד משיחת מלכים בפסוק לג, ואשר יתן ממנו על זר" לשלול הפירוש (הראב"ע, וראה גם רמב"ן) דור כולל גם מלכים. ובמילא מביא ע"ד משיחת מלכים גם בפסוקים שלפנ"ו.

יו"ד. ע"פ כל הנ"ל איז אויך פאַרענט- פערט לשון רש"י בפרשתנו: „כל המשיחות כמין כ"ף יונית חוץ משל מלכים שהם כמין נזר":

דאָס וואָס רש"י זאָגט דעם כלל „כל המשיחות כמין כ"ף יונית" – כאָטש אַז פרש"י על התורה איז ניט קיין ספר הלכות – איז ווייל דערמיט איז מודגש ומובן ווי אַזוי דער שמן המשחה איז „שמן משחת קדש יהי"⁵² – אַז די משיחה טוט אויף דעם ענין הקדושה. וואו זעט מען אַז דאָס איז דער גדר פון שמן המשחה? זאָגט רש"י „כל המשיחות (פון שמן המשחה) כמין כ"ף יונית", וואָס ווייזט, כנ"ל, אַז דאָס טוט אויף די קדושה צו ווערן ראוי לשירות (כהונה).

און אַלס רא"י והוכחה צום ענין הנ"ל, אַז דער אופן המשיחה („כמין כ"ף יונית") איז פאַרבונדן מיטן מכוון און אויפטו פון דער משיחה – כהונה, איז רש"י מוסיף אַ רא"י – באַ ניט כהונה איז ניטאָ די משיחה – „חוץ משל מלכים שהן כמין

כל הנוגע גו' כל הראוי לכלי שרת משנכנס לתוכו קדוש קדושת הגוף כו'" (פרש"י פרשתנו ל, כט). ומה שרש"י מסיים שם „כל משיחת משכן וכהנים ומלכים מתורגם לשון רבוי לפי שאין צורך משיחתו אלא לגדולה" – אין הכוונה לשלול הקדושה שנעשה במשיחתו, אלא לשלול משיחת ריקיון" כהמשך לשון רש"י. ותפס לשון המתאים לכולם דמשכן כהנים ומלכים. וראה לקמן בפנים.

(52) פרשתנו ל, כה. ועד"ז שם, לאילב.

(* ועי"פ הנ"ל בפנים י"ל דזה שכתב רש"י, ושאר משיחות כגון ריקיון משוחין . . לשון ארמית בהן כלשון עברית – הכוונה למשיחת הריקיון דלהלן פ' ויקרא (ב, ד) צו (י, יב) ועוד, ולא משיחת הריקיון של המילואים דפ' תצוה. ולכן מוסיף רש"י וראשית שונים ימשחו (עמוס ג, ז). אבל צ"ע דסו"ס גם בריקיון דמזואים לשון ארמית (בת"א) הוא כלשון עברית.

איז בחי' חכמה⁶¹, און די יונים – חכמה דלעו"ז – זיינען מנגד צו חכמה דקדושה, זיי האָבן אַרײַנגעבראַכט אַ טומאה ר"ל אין דעם שמן שבהיכל.

און דער ביטול פון קליפת יון איז דורך דעם „פך שמן“ וואָס איז חתום „בחותמו של כהן גדול“: דער „פך שמן“ איז די בחינה פון „שמן משחת קדש“⁶², וואָס דאָס איז די דרגא פון „קדש“ וואָס איז העכער פון (חכמה און פון) וועלט פון סדר ההשתלשלות⁶³, און דעריבער איז ניט נאָר וואָס קליפת יון קען ניט מנצח זיין דעם שמן, נאָר פאַרקערט, דער „שמן משחת קדש“ איז מנצח און מבטל קליפת יון לגמרי.

און דאָס איז אויך דער טעם פאַרוואָס די משיחה בשמן המשחה איז „כמין כ"ף יונית“ – לרמוז, אַז דער שמן המשחה גיט דעם כח צו מבטל זיין קליפת יון, ביז אַז ניט נאָר איז יון ניט מנגד צו קדושה, נאָר פאַרקערט – לשון יונית עצמה ווערט גענוצט, נתהפך לקדושה – די כ"ף יונית איז מתאר און קובע דעם אופן המשיחה – המשכת הקדושה, כנ"ל. און נאָכמער – מקדים רפואה (המשיחה) למכה (גזירות מלכות

ועד"ז אין דעם פירוש רש"י: בשעת רש"י זאָגט „כל המשיחות כמין כ"ף יונית“ כדי צו אַרױסברענגען אַז דער אופן משיחה איז מתאים צו פעולת המשיחה – באַוואַרנט ער שוין דערביי, אַז אויך משיחת מלכים איז אין אַן אופן המתאים צו גדר המלכות: „חוזן משל מלכים שהן כמין נזר“, וכנ"ל⁶⁴.

יא. פון די יינה של תורה בפירוש רש"י:

לכאורה איז ניט גלאַטיק: אמת טאַקע, אַז אויך אַן אות פון לשון יונית קען אין תורה באַנוצט ווערן אַלס ר"ת פון אַ לשון־קודש־דיקן וואָרט, כנ"ל – אָבער מאי טעמא וואָס לשון יונית ווערט גענוצט דוקא ביי דעם ענין?

איז דער ביאור (פנימי) בזה: עס איז ידוע⁶⁵ דער פירוש פנימי פונעם מאמר חז"ל⁶⁶ אַז די „יונים . . טמאו כל השמנים שבהיכל“, אַז שמנים שבהיכל זיינען מרמז אויף חכמה דקדושה (ווייל שמן

88) ועפ"ז י"ל דלרש"י גם משיחת מלכים נכללת ב' שמן המשחה, וממצות עשייתו היא גם בשביל משיחת מלכים*. ולהעיר מלשון הרמב"ם בפיה"מ ריש כריתות: „ואין מושחין בו אלא כהנים גדולים בלבד . . ומלכי בית דוד בלבד מותר למשחם בשמן המשחה“. ובסה"צ (מ"ע לה): שמן כו' מוכן למשוח בו כה"ג כו' וממנו ימשחו קצת המלכים. ועד"ז בחינוך מצוה קו. ומשמע קצת שבעיקר הוא בשביל משיחת כהנים. אבל ראה לשון הרמב"ם הל' כלי המקדש רפ"א ושם ה"ז ואכ"מ.

65) תו"א מא, א. שמ, ג (וראה גם שם לד, א). שערי אורה ד"ה כתיב כי אתה נרי פט"ז ואילך.

ובכ"מ.

66) שבת כא, ב.

61) מא"א בערכו. תו"א כ, ב. לט, א. ובכ"מ. וראה מנחות פה, ב: מתוך שרגילין בשמן זית חכמה מצוי' בהן.

62) שערי אורה שם פי"ז. בתניא פ"ג (עה, א) „בחכמה הנק' שמן משחת קודש“. אבל ראה לקו"ת נשא (כב, ד) דשמן הוא בחי' חכמה ומביא מפי' הרמ"ז דשמן המשחה הוא מנו"ס. וראה גם לקו"ת בעלותך לא, רע"א. קרח נד, ד. ובכ"מ.

63) ראה ש"א שם שהוא בחי' שמן הטוב על הראש דכה"ג שלמעלה מאור החכמה, ששם אין החיצונים יכולים להגיע (ועייג"כ בתו"א במקומות שבהערה 59 ע"ד מדריגת כה"ג), משא"כ „שמן קדש“ סתם (ראה שם פט"ז).

* להעיר פורש"י תרומה (כה, ו) בפ"י „בשמים לשמן המשחה“ – שנעשה למשח כלי המשכן והמשכן לקדשו, ולא הזכיר משיחת הכהנים.

קדש" איז מברר לשון יונית – וועט זיין בגלוי בשלימות לעתיד לבא, וואָס דעמאָלט וועט נתברר ווערן אויך כח"ב דקליפה⁶⁶.

וכמרומו אויך אין דעם וואָס דער שמן המשחה איז געמאַכט געוואָרן „לדורותיכם“⁶⁷ כולל „לעתיד לבוא“ „עולמית“⁶⁸, און נאָכמער – אין אַן אופן אַז „כולו קיים לעתיד לבא“⁶⁹ – ווייל דער תוכן הענין פון דעם שמן המשחה וועט זיך אויפֿטאָן בשלימותו ובכולו „לעתיד לבא“.

(משיחת ש"פ תשא תשנ"א)

66 ראה בארוכה ד"ה אל תצר את מואב לאדהאמ"צ (קה"ת תשל"ו. מאמרי אדמו"ר האמצעי דברים ח"א בתחלתו).

67 פרשתנו ל, לא.

68 בשלח טו, יזיח ובפרש"י.

69 פרש"י פרשתנו שם. ועיין פרש"י בהעלותך יא, יז.

יון הרשעה). און נאָכמער: יפת אלקים ליפת. . . יהא באהלי שם – שרייבן לשון (ואותיות) יון וועלכע איז מובחר דאָרף זיין בספרי קדושה פון אידן⁶⁴.

יב. לויט דעם ביאור וועט מען אויך פאַרשטיין דעם טעם (פנימי) פאַרוואָס עס איז „כמין כ"ף יונית“ דוקא – ווייל דער אות כ"ף איז מרמז אויף ספירת הכתר (כידוע⁶⁵). וואָס דער כח צו מברר זיין לשון יונית ולהפכו נעמט זיך (כנ"ל) פון בחי' (כתר) שלמעלה מהשתלשלות.

און דער ענין – ווי דער „שמן משחת

64 מגלה ט, ב (וברש"י שם). ובירוש' שם פ"א ה"ט: בדקו ומצאו שאין התורה יכולה להתרגם כל צורכה אלא יונית. ולכמה מפרשים (ראה תו"ש חי"ז במילואים סכ"ג אות ט. וש"נ) בהמשך שם שקילסו עקילס הגר היינו תרגומו ליונית.

65 לקו"ת שה"ש לה, סע"ג. ובכ"מ (ראה ס' הערכים חב"ד מערכת אותיות ערך אותיות התורה – כ"ף (סעיף ב) וש"נ).

